

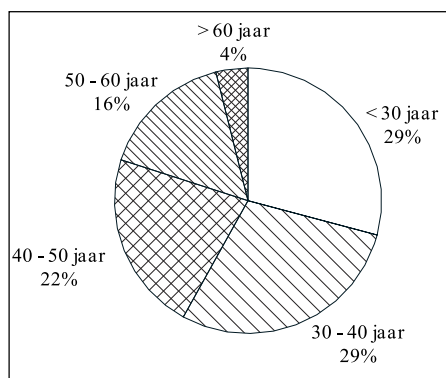
OPTIMISME OVER TOEKOMST GLASTUINBOUW

Ruud van der Meer en Jan Nienhuis

Hoe kijken mensen die betrokken zijn bij de glastuinbouw aan tegen de toekomst van hun sector? De Horti Fair NTV 2001 in Amsterdam van begin november was een mooie gelegenheid om dat te peilen. Het LEI heeft ongeveer 450 bezoekers naar hun mening gevraagd. Tweederde van hen heeft overwegend positieve verwachtingen.

De geënquêteerden

De enquête werd uitgevoerd onder een breed publiek. Niet alleen glastuinders zijn ondervraagd, maar ook mensen die werkzaam zijn in de toelevering en handel. Een korte profielschets van de geënquêteerden: 30% is jonger dan dertig jaar. Een zelfde percentage heeft een leeftijd tussen de dertig en veertig jaar. Het aandeel ouder dan 60 jaar is beperkt tot 4% (figuur 1). Het grootste deel van de respondenten heeft een MBO, HAVO of VWO opleiding (39%). Een kwart heeft een HBO of universitaire opleiding gevolgd. Deze groep is ongeveer even groot als de groep die LBO of MAVO heeft gevolgd. De verdeling van de geënquêteerden over de verschillende groepen is goed. Toch moet vermeld worden dat het publiek van de Hortifair geen doorsnee publiek is, maar waarschijnlijk de meest gemotiveerde.

Figuur 1 Verdeling van de geënquêteerden (%) naar leeftijd

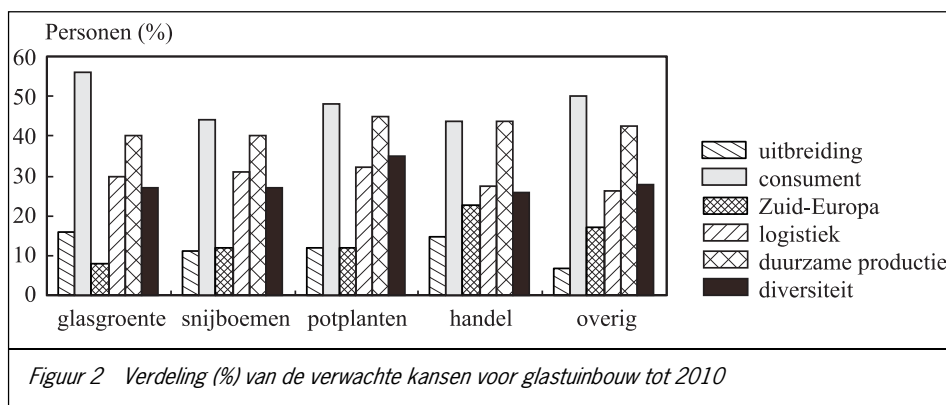
Rooskleurig

'Positief tot zeer positief' oordeelt tweederde van alle ondervraagden over de toekomst van de glastuinbouw in Nederland. Van de vertegenwoordigers van toeleveringsbedrijven en handel (14% van de respondenten) zien er zelfs drie op de vier een rooskleurige toekomst voor het glastuinbouwcluster. Onderzoekers die op de Horti Fair naar hun mening werd gevraagd, zijn wat pessimistischer: niet meer dan de helft verwacht in de periode tot 2010 een positieve ontwikkeling. Maar uitgesproken negatieve geluiden hoor je opvallend genoeg nauwelijks. Van de geënquêteerden is zo'n 60% zelf tuinder, en het maakt voor hun oordeel geen verschil of zij afkomstig zijn uit de groenten-, bloemen of potplantensector. Ook is er geen onderscheid in toekomstverwachting als er rekening wordt gehouden met het opleidingsniveau van de respondenten. Opvallend genoeg denken de jongere ondervraagden iets minder positief over de toekomst dan de oudere. Van de ondervraagden onder de veertig jaar heeft ruim 60% een positief toekomstbeeld. Van de mensen boven de veertig denkt ruim 70% positief over de toekomst van de glastuinbouw.

Duurzaam produceren voor de consument

Meer dan de helft van de ondervraagden denkt dat de Nederlandse tuinder zich vooral kan onderscheiden van zijn concurrenten door goed in te spelen op de steeds veranderende wensen van de consument en door duurzaam en in ketenverband te produceren (figuur 2). De groentetelers leggen vooral nadruk op de con-

sumentenwensen. Telers van snijbloemen en potplanten doen dat wat minder, maar zij verwachten veel van een goede logistiek en een grote diversiteit in het aanbod. Een verdere uitbreiding van het areaal in Nederland wordt door de meesten niet verwacht. Ook samenwerking met Zuid Europa gooit geen hoge ogen: minder dan 10% van de tuinders ziet hierin een belangrijke ontwikkeling. Opmerkelijk is dat de handel en toelevering meer mogelijkheden ziet in Zuid Europa: ruim 20% ziet er kansen.

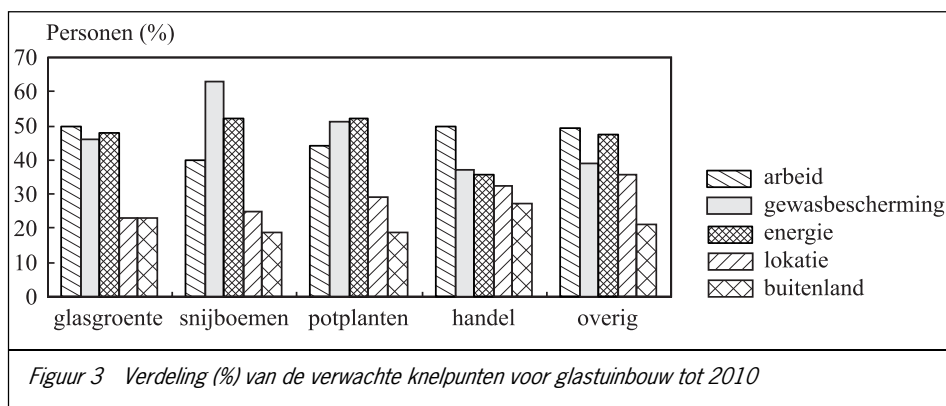

Arbeid, energie en gewasbescherming knellen

Waar zitten de knelpunten voor de komende tien jaar? Volgens de helft van de ondervraagden liggen die op het vlak van arbeid, gewasbescherming en energie (figuur 3). Een kwartervaart ook de mogelijkheden van toekomstige locaties als een knelpunt. De concurrentie van het buitenland wordt door niet meer dan één op de vijf als grote bedreiging gezien.

Arbeid, energie en gewasbescherming tellen in de groentesector alle drie ongeveer even zwaar als knelpunt. In de bloemensector ligt dat heel anders: de arbeid wordt daar veel minder als probleem ervaren en de gewasbescherming veel meer. Dat is begrijpelijk, omdat het grote aantal gewassen bij de bloemen om een breed middelenpakket vraagt. En in de groente hakken de arbeidspieken rond de oogst er veel meer in. Bij de handel wijkt het beeld van de knelpunten op een paar punten af van het beeld bij de productiebedrijven. De handel ziet gewasbescherming en arbeid minder sterk als een knelpunt. De concurrentie uit het buitenland en het locatievraagstuk wordt juist meer als een knelpunt ervaren.

Driekwart van alle ondervraagden vindt dat de tuinbouwondernemer van vandaag goed is voorbereid op de uitdagingen van de komende tien jaar. Daaruit spreekt optimisme, ook over de eigen toekomst. De vele tuinders onder de bezoekers van de Horti Fair zullen immers bij het invullen van deze vraag zeker ook aan zichzelf hebben gedacht.

Zuid-Holland als glastuinbouwcentrum?

Van het landelijk areaal glastuinbouw ligt 43% in het Zuid-Hollands Glasdistrict. Dit aandeel neemt langzaam af, in 1987 was dit nog 50%. Aan de geënquêteerden werd de volgende stelling voorgelegd:

'Het grootste deel van het areaal glastuinbouw moet in het Zuid Hollands Glasdistrict blijven, om een positieve toekomst voor de hele Nederlandse glastuinbouw te kunnen waarborgen'.

Van alle bezoekers die de enquête invulden, ongeacht hun herkomst, is slechts een kwart het hier mee eens, terwijl vier op de tien het Zuid-Hollands Glasdistrict niet persé beschouwen als de kurk waarop het glastuinbouwcomplex verder zal moeten drijven.

Maar de inwoners van het gebied zelf denken er duidelijk anders over dan de mensen van buiten. Van de ondervraagden die in het gebied wonen (bijna eenderde van het totaal) onderschrijft 46% de stelling, 16% is het er niet mee eens en 38% heeft geen mening. Bij de ondervraagden van buiten het Zuid-Hollands Glasdistrict liggen de percentages precies andersom: slechts 16% onderschrijft de stelling, en 50% is het er niet mee eens.